

שמות

פרישה יקצורו

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 613 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 500 שנה י"א העלון מוקדש למרכוס מרדכי בן רבקה יוסף ז"ל - ט"ו טבת כ' עבת תשפ"א

שמות - תוכן ענייני הפרשה

999 ה'תשפ"א

- א. ירדת יעקב ובניו - 70 נפשות למצרים, בני ישראל במצרים ומיתת דור זה.
- ב. גזירות פרעה על שעבוד עם ישראל בעבודת פרך.
- ג. גזירת פרעה להמית כל זכר, והמיילדות החיו את הזכרים למרות הסכנה וקבלו שכר.
- ד. לידת משה, הצפנתו בבית, מרים עם משה ביאור, בתיה בת פרעה רוחצת ביאור ולוקחת עמה את משה לבית פרעה.
- ה. משה גדל ויוצא להיטיב עם בניו, ומונע הכאת יהודי ע"י רעהו, ומציל יהודי ממכה המצרי והורגו. הדבר נודע לפרעה ודן את משה למיתה. משה בורח למדין ומגיע ליתרו, ונושא את ציפורה בת יתרו לאשה.
- ו. משה רועה את צאן יתרו, מראה ה' בסנה, וה' ממנה את משה לשליח לגאול את ישראל.
- ז. משה חוזר למצרים עם צפורה אשתו, יחד עם בניו.
- ח. מלאך מבקש להמית את משה, עד שצפורה מלה את אליעזר.
- ט. פגישת אהרן ומשה לאחר עשרות שנים שלא נפגשו.
- י. משה מספר לזקני בני ישראל על בשורת הגאולה, ומראה להם את האותות, "ויאמן העם".
- יא. משה ואהרן באו ואמרו לפרעה לשלוח את ישראל לעבוד את ה'. ופרעה מכביד את השעבוד יותר ויותר.
- יב. משה התפלל על כך לה', וה' אומר לו שהדבר לטובה, ולצורך הגאולה.

הקדמה לספר שמות

בטעם הדבר שנחלקו ספר בראשית וספר שמות זה מזה, ובביאור ההבדל שבין הספרים, כתב הרמב"ן, שספר בראשית הוא ספר היצירה וחיודש העולם ויצירת כל נוצר, ונזכרו בו גם מקרי האבות שהם כעניין יצירה לזרעם, מפני שכל מקריהם הם רמזים לרמוז ולהודיע את כל העתידות לבוא להם. ואחרי שהשלים ספר היצירה התחיל ספר שמות, שעניינו הגלות הראשונה והגאולה, והגלות הזו לא נשלמה עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם.

וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין נחשבו גולים כי היו בארץ לא להם, וכשבאו אל הר סיני ועשו את המשכן, ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, ואז נחשבו גאולים, ולכן סיים את הספר הזה בהשלימו עניין המשכן, ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד.

ורבנו האברבנאל כתב, שספר בראשית עניינו סיפור מעשי היחידים שהם אבות האומה: אברהם יצחק ויעקב, אולם ספר שמות מבאר את ענייני האומה בכללותה, במה שאירע לה בגלות מצרים וגאולתה, קבלת התורה ועשיית המשכן. ועל כן נתחלקו החומשים זה מזה כי עניינם שונה.

עוד כתב, שכוונת התורה לבאר את מעלת עם ישראל וייחודו, וספר בראשית ענינו לספר את השתלשלות עם ישראל מאבותיו, וכיצד נמשכה האומה רק מן הצדיקים, וספר שמות מבאר את סגולת ישראל בעצמותם.

בשעה טובה ומוצלחת, מתחילים חומש חדש - חומש שמות. הרמב"ן כותב, שהחומש הזה, הוא חומש הגלות והגאולה. כתוב בפרשה (ד, לא): "ויאמן העם". מבואר בספרים הקדושים (עיי' שפת אמת וארא תרל"ד ד"ה והוצאתי) כי ידעה זו - "וידעתם כי אני ה' אלקיכם" (ו, ז), היא המוציאה את האדם מסבלו, משעבודו ומיצרו, כי באמונתו הינו יודע שהקב"ה משגיח עליו בכל עת ורגע, וכל הבא עליו מהשם יתברך הוא ואין כאן כל סבל ומיצר אלא טובה וברכה, שמחה ותענוג. וכך כתב הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמאנא ז"ע (זוהר חי שמות ד"ה בטחו בה) 'תאמינו לי אחיי (אחרי כל הרדיפות וחלישות הדעת שעברו עלי), אם לא הייתי יודע בעצמי שכל תנועה שבעולם נמצא כביכול ה', והשגחתו יתברך היא על כל פרט ופרט, הרי כבר מימים רבים הייתי אובד מן העולם - ממה שעבר עלי מן הדוחק והעוני והצער והגלות והבזיונות, ואחרון הכביד מחמת חלישות הדעת, אך ה' יתברך עוזר לי שאיני מרגיש בזה, כי בכל תנועה ותנועה הקב"ה מחיה אותי שלא ארגיש לא מהם ולא מהמונם. וכאשר אדם מאמין שאין בעולם כלום חוץ מהשם יתברך, אז כל הדינין נמתקים לו על ידי אור האמונה, ואינו צריך לצעקה ותפילה אלא על ידי ביטחון ואמונה מיד נהיה חסד ה' ". ובזה מבאר את הכתוב (ה, כב): "וישב משה אל ה' ויאמר ה' למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני, נתכוון לשאול, למה הרעתה לעם הזה? - כי לכבודת המלאכה נחלשה אמונתם, ומתוך חסרון אמונה בוודאי מאבדים את זכותם מלהגאל... אם כן, שחסרים הם את האמונה למה זה שלחתני להתייגע לריק, הרי בהעדר האמונה לא תהיה ולא תבוא גאולתם המצופה. זאת ועוד לימד אותנו בעל ה'תולדות יעקב יוסף' (משפטים ד"ה 'ואלה'): שמעתי ממורי (מרן הבעש"ט הק' ז"ע) כשרוצין ליפרע העונש למי שהוא ראוי לעונש אז נוטלין ממנו מידת מדרגת הבטחון, כי בשעה שהאדם מאמין בלבו ונפשו בבוראו ובהשגחתו, אין כל כוח שבעולם שיכול להזיקו, ע"כ. מעשה ביהודי שתניה את צערו ומכאובו בפני רבי יצחק מנעשכ"ז ז"ע כי הוא זקוק לרפואה. אמר לו הרב פנה נא לרופא של העיר אניפולי ומשם תבוא ישועתך. כעבור כמה ימים חזר האיש אל הרב ב'טענה' שנסע לאניפולי ואין שם רופא כלל. שאלו הרב, מה עושים בני העיר בעת חולי ומכאוב, ענה היהודי, הם פונים לא-ל רופא נאמן - אביהם שבשמים. נענה הרבי, הוא אשר דברתי, פנה ל'רופא' שלהם, והרי הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, השפלה והבן שרק עליו יש לסמוך ואין ביד רופא לסייע לך, קווה והתפלל אליו ותבוא לבריאות שלימה ואיתנה.

סיפר רבי גדליה משה מזוועהיל ז"ע שהוא עצמו הכיר בני עיירה אחת, שלהם היה רק 'רופא' אחד ו'רוקח' אחד, והיו אלו השניים מפקיעים את השערים הן בבדיקת הרופא הן בסממני הרפואה, התאספו בני העיר ל'אסיפה דחופה', ויצא ה'פסק' שמהיום והלאה לא יפנו בני העיר אליהם, אלא כל מי שיש לו חולי בביתו, יזעק אל ה' אלוקיו בתחינה ובבקשת 'רפאנו ה' ונרפא', וה'רופא' כל בשר' יפליא לעשות, לרפאותו ולהחיותו. כעבור שנה בדקו ומצאו שלא מת אפילו אחד מבני העיר בכל השנה שעברה, זולתי הרופא והרוקח. כי המתפלל מתוך עמקי הלב ואמונה פשוטה בבורא עולם, ינצל מכל פגע ומכל מחלה (עפ"י באר הפרשה). אם כן, עלינו לעמול על אמונה, וכשהוא מגיע לדרגה של אמונה שלימה זוהי התכלית! וכל מי שמחזיק עצמו באמונה ובטחון לא תיפול רגלו לעולמים.

"פני ידעתי את מכאביו" (ג, ז)

עד כמה מגיע הרגישות לזולת - סיפור

סיפור מדהים, סופר על ידי אחד מנכדי הגאון רבי אהרן בקשט: הוא נודע בשם "השאולר רב", ונקרא בשם רבי ארצ'יק והיה אחד מבכירי תלמידי ישיבת סלבודקה.

באחד הימים, פנה אליו הסבא מסלבודקה וביקש ממנו לכהן כראש הישיבה. באותה תקופה, סלבודקה היתה הישיבה החשובה ביותר באירופה, ולכהן בה כראש ישיבה היה התפקיד הנכסף ביותר בעולם הישיבות.

ר' ארצ'יק השיב כי לפני שיוכל לקבל את התפקיד הנכבד, דרושים לו מספר ימים כדי לבדוק משהו. כמה ימים לאחר מכן הוא חזר אל הסבא ואמר לו, כי הוא מצטער אך אינו יכול לקבל על עצמו את התפקיד. הסבא הופתע מתשובתו ושאל אותו מדוע, אך הוא התחמק מתשובה.

במשך מספר שבועות, ניסה הסבא לשכנע אותו לגלות מדוע אינו יכול להיות ראש הישיבה, ללא הצלחה. בסופו של דבר, ציווה עליו הסבא בגזרת רב לגלות לו את הסיבה.

ואז הרב סיפר: "כשהייתי בחור התארסתי עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, שהיה תלמיד חכם ובנוסף איש עסקים עשיר מאוד שתמך בלומדי תורה, הוא נפטר מדלקת ריאות בגיל 43 והותיר אחריו אלמנה עם ארבע בנות.

בצוואתו הוא ציווה כי כל בנותיו ינשאו לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, שיתמנו בסופו של דבר לראשי ישיבה, והרכוש שהשאיר יספק להם את המחיה הדרושה להם".

אלמנתו של רבי שרגא פייבל, 'גולדה', לקחה את המשימה ברצינות רבה וחקרה ביסודיות אחרי כל הצעת שידוך, ואכן כל ארבעת חתניה הפכו ברבות הימים לראשי ישיבה. אולם הבת הבכורה שלה התארסה תחילה איתי בתקופת האירוסין שלנו, המשיך ר' ארצ'יק, "חמותי לעתיד וכלתי שאלו אותי אם אני מעוניין לראות את המפעל המשפחתי. הייתי חתן מאוד נרגש והשבת, בטח!...

הם לקחו אותי אל המפעל ובמהלך הביקור, שאלתי כמה שאלות שסיקרנו אותי, כיצד הם עושים את זה, מדוע הם עושים כך, לאן הם שולחים את הסחורה וכו'.

למחרת קראה לי הכלה והודיעה לי, "אנחנו מבטלים את השידוך", הייתי המום, היה זה שידוך מהסוג שתמיד רציתי! והאם המשיכה, "הכלה הזו נחשבת לשידוך הטוב ביותר, בעלי ז"ל ואני רוצים רק חתנים שיהיו ראשי ישיבות וגדולי ישראל בעתיד. האופן בו שאלת אתמול את השאלות גרם לי להבין שאתה יותר מתעניין בעסקים מלימוד תורה, ואין בך את היכולת להפוך לראש ישיבה".

ר' ארצ'יק הסביר לסבא מסלבודקה, "כי לפני קבלת תפקיד ראש הישיבה הגדולה והיוקרתית ביותר בעולם, הוא ביקש לבדוק שני דברים. האחד, לראות אם האלמנה עדיין בחיים, מכיוון שהוא אינו רוצה לפגוע בה בכך שתבין שהיא ויתרה על מי שהפך להיות ראש ישיבה גדול. ושנית, לבדוק אם כלתו לשעבר אכן נישאה למישהו שהפך בעצמו לראש ישיבה. בקשר לאלמנה, בדקתי את העניין והתברר לי שהיא עדיין בחיים, ולכן החלטתי שאיני מעוניין לפגוע בה ולא אקח על עצמי את התפקיד, בקשר לבעלה של ארוסתי לשעבר, עוד לא הספקתי לברר".

כעבור שבוע, חזר ר' ארצ'יק אל הסבא וסיפר כי נודע לו שבעלה של הבת הינו רבי משה מרדכי אפשטיין, עליו הלומד בכולל, אך מעולם לא הפך לראש ישיבה.

הוא ביקש מהסבא להציע לו את התפקיד הנכבד, כדי שהאלמנה תשמח על ההחלטה להשיא את בתה לו!

וכך היה... רבי משה מרדכי אפשטיין התמנה לראש ישיבת סלבודקה, ומאוחר יותר כיהן כראש ישיבת חברון בארץ ישראל. "אתם קולטים עד כמה הסיפור מדהים"? מתרגש הנכד, "האלמנה זורקת אותו מפני שלטענתה הוא אינו טוב מספיק כדי להיות ראש ישיבה. וכשנקראת בפניו ההזדמנות להפוך לאחד מראשי הישיבות המפורסמות בעולם, ולהוכיח לה שטעתה, הוא מעדיף לוותר על כך העיקר לא לפגוע באותה אשה".

כאשר נודע הסיפור ל'חפץ חיים', הוא אמר כי ברצונו לפגוש את ר' ארצ'יק, וכאשר אכן פגש אותו, הוא קם לכבודו ונשק לו. [זמן אלול תשע"ז]

"וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנָה אֵינָנוּ

אָפֵל" (ג, ב) - משה בסנה

מעלת ה'סנה'

"וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא" (שמות ג, א). וברש"י: "אֶסְרֶה נָא - אסורה מכאן להתקרב לשם". כשראה משה את מעלת האנשים הפשוטים על תלמידי החכמים, התעורר והגיע לדרגה של תשובה. ומהי 'תשובתו' של משה? "אסורה מכאן להתקרב לשם" - לא להסתפק במעמדו ומצבו הנוכחי אלא תמיד להתעלות בעילוי אחר עילוי. [כתר שם טוב]

לחוש בעוול

"שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ" (שמות ג, ה). מי שנועל נעליים לרגליו הולך על האבנים הקטנות הזרועות בדרכים, וכמעט אינו מרגיש בהן, ואילו ההולך יחף רגיש למכשול קל שבקלים. למשה, מנהיגם של ישראל, נאמר: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ". לך יחף, וחוש בכל מכשול שתחת כף רגליך. עצור והגב על כל מעשה עוול ואי-צדק, ולו קל שבקלים. [עוללות אפרים]

מעלת ישוב הארץ

אמרו חז"ל: לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו. עד כדי כך חשובות הנעליים לאדם. אבל כשבאים לדרוך על אדמת קודש, להתיישב בארץ ישראל - של נעליך! כדאי אפילו להיות בלי נעליים ולהתגורר בארץ ישראל. [פרדס יוסף]

שתי ראיות

"וַיֵּאמֶר ה' רְאֵה רְאִיתִי" (שמות ג, ז). אמר לו הקב"ה למשה, אתה רואה ראייה אחת, ואני רואה שתי ראיות. אתה רואה אותם באים להר סיני ומקבלים תורת, ואני רואה אותם מקבלים תורת - זה "רְאֵה", אבל גם "רְאִיתִי" - זה מעשה העגל. [שמות רבה]

לא רואה עוון

מדוע משה, אבי הנביאים, לא ראה אלא ראייה אחת, את קבלת התורה בלבד ולא את מעשה העגל? משום שצדיק הרואה שיהודים יהיו חוטאים, אינו צדיק ואינו חוזה. משה רבינו ראה ביהודים את הטוב בלבד, את קבלת התורה, ולא את מעשה העגל. [רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב]

”וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַיָּמִים מִשִּׁיתְהוּ” (ב, ז) - שם המעיד על המהות

שמו של משה רבינו מעיד כאלף עדים על מידה מופלאה זו, 'הכרת הטוב' שמה. הן אמרו חז"ל (מדרש ויקרא רבה א, ג) כי עשרה שמות היו למשה וכל אחד מהם העיד על מעלה אחרת שהיתה בו במשה כפי שאומר המדרש: יָרָד: חָבַר: יְקוּתִיאֵל: אָבִי גְדוֹר: אָבִי סוֹכוֹ: אָבִי זְנוּחַ. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֱלֵעָאי אָמַר אֶף טוֹבִיָּה שְׁמוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שמות ב, ב): ”וַתִּרְא אֶתֹּ כִּי טוֹב הוּא”, כִּי טוֹבִיָּה הוּא. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַ אֲמִי אָמַר אֶף שְׁמַעִיָּה שְׁמוֹ. אֶתָּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּרַ נְחֻמִּיָּה וּפְרַשׁ הַדִּין קְרִיא (דברי הימים א כד, ו): וַיִּכְתְּבֶם שְׁמַעִיָּה בֶן נְתַנְאֵל הַסּוֹפֵר וְגו', שְׁמַעִיָּה, שְׁשַׁמַּע יְהִ תְּפַלְתּוּ. בֶּן נְתַנְאֵל וְגו' בֶּן שְׁנַתְנָה לוֹ תוֹרָה מִיַּד לֵיד. הַסּוֹפֵר, שְׁהִיָּה סוֹפְרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הַלּוֹי, שְׁהִיָּה מְשַׁבְּטוֹ שֶׁל לְוִי.

א"כ מדוע נקרא דווקא "משה", משום ששם זה, שהוענק לו ע"י בתיה בת פרעה, מסמל את הטובה העצומה שעשתה עמו: "כִּי מִן הַיָּמִים מִשִּׁיתְהוּ" (שמות ב, ז).

וכיון שמידת הכרת הטוב מחייבת לזכור את עושה הטובה, נהגה כך התורה במשה וקראתו בשם זה, להיות לזיכרון טוב עבור בתיה בת פרעה.

”וְאַחַר כֵּן בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פְּרַעֲהַ” פַּה אָמַר ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת עַמִּי...” (ה, א) - משה ואהרן בפלטרין של פרעה

במדרש 'דברי הימים של משה רבינו' כתב דברים נפלאים על כניסת משה ואהרן בפלטרין של פרעה, שכשהלכו משה ואהרן לפרעה, באו לפני שער המלך ושם שני כפירי אריות אסורים בכבלי ברזל, ואין איש יוצא ובא מפניהם לשער המלך מפחדם. ובעת ששמעו שבאו משה ואהרן, התירו השומרים את הכפירים והניחום על פתח השער בעצת בלעם הקוסם וחרטומי מצרים. ובבוא משה ואהרן לפתח השער, וימהר משה וינף את המטה על הכפירים, ויבואו משה ואהרן אל בית המלך, וגם הכפירים באו אתם בשמחה, וישמחו כאשר ישמח הכלב אל אדוניו בבואו מהשדה.

והי כראות פרעה ועבדיו את האריות, יראו מאוד מפניהם ויתמהו על כך. ובאותיות דרבי עקיבא (אות ק) מובא עוד: "היו שבעים סופרים יודעי שבעים לשון וכל כתב וכתב עומדים לפני פרעה הרשע, כיון שראו את משה ואהרן שהן דומים למלאכי השרת, ורום קומתן כארזי לבנון, וגלגלי עיניהם דומים לגלגלי כוכב הנוגה, וזקנים שלהם כאשכולות תמרה, וזיו פניהם כזיו החמה, והמטה בידם שחוקק עליו שם המפורש, ומדברי פיהם יוצאים שלהבות, מיד נפלה עליהם פחד ורעדה אימה וזיעה והשליכו קולמוסיהם מידם, ואת אגרותם מעל שכמם, ונפלו על פניהם לפני משה ואהרן, והיו משתחוים להם, בצאתם נפל פחדם בבואם לא נפל פחדם? (אלא) הקיש ביאתם ליציאתם, מה בצאתם נפל פחדם עליהם אף בבואם נפל פחדם עליהם".

ורבינו חיים פלטיאל (כאן) מביא מהמדרש: "כשבאו האריות לפני פרעה רעדה אחזתו ומעיו רותחו, כי היה צריך לנקביו, והלך מיד ונכנס בחדרו לעשות צרכיו, ובעת שעשה צרכיו בחדרו, באו שני עכברים ונשכוהו מאחוריו, והיה צועק קול גדול מצרת העכברים, והשרים שמעו קולו והלכו אליו, ומצאוהו עושה צרכיו, ונתבייש מהם, וחזר לדבר למשה ואהרן".

”וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם” - הצוואה

לפני מלחמת העולם הראשונה נדבה אישה בעיר רידיק אלף דולר לבניית בית מדרש חדש, יען כי בית המדרש הישן היה עומד ליפול. היא הפקידה את סכום הכסף בבנק המקומי, ובתוך כך החלה מלחמת העולם הראשונה.

דא עקא שהכלכלה התמוטטה וערך הכסף נשחק, מכל הכסף שהאישה הניחה בזמנו בבנק, אפשר עתה רק לצבוע את בית המדרש הישן, שיהיה נראה כמו חדש...

עם הזמן הנדבנית הלכה לעולמה, ולא ידעו מה לעשות עם צוואתה, כי לבנות בית מדרש חדש אי אפשר. השאלה אם אפשר לעשות כחדש, ובזה מקיים דברי המת. סיפר רבי יוסף תאומים: 'בזמן שנשאלה שאלה זו הייתי בעיר רידיק אצל אחי חביבי... רבי יצחק דוב תאומים הי"ד, והרבה פלפלו לומדי העיר בשאלה זו.

באחד הוויכוחים היה בבית המדרש, בן אחי מרדכי ליפא, ילד בן שבע, שהיה אחר כך מפורסם בכינויו 'רידיקער עילוי', לימים גאון מופלג. אמר הילד סברה, שלפי דעתו הדבר תלוי במחלוקת אמוראים על הפסוק: "וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ", אחד אמר נתחדשו גזרותיו, ואחד אמר חדש ממש. למה נפקא מינה מחלוקת זו? למקח וממכר - אם אדם אומר לחברו כלי חדש אני מוכר לך, אם אמרין 'חדש ממש', צריך להיות כלי חדש דווקא. ואי אמרין 'נתחדשו גזרותיו', יתכן שאם עשאו כחדש יהיה נקרא 'חדש'.

רעש גדול עוררו דברי הילד, והלומדים טענו שלפי זה יכולים לצבוע את בית המדרש כחדש. שהלכה היא כמאן דאמר נתחדשו גזרותיו; ולמעשה פסקתי: כיון שכוונת הנדבנית לעשות מצוה, ואם לא יעשו במעות כלום המעות יישארו מופקדים בבנק ועם הזמן אי אפשר יהיה לעשות בהם כלום, מוטב לעשות מצוה קטנה משלא לעשות דבר.

[נחמת יוסף" ל"ג; נר לשולחן שבת]

”וַיַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹקִים” (ב, כג)

פעם הגיע דרשן לאחת העיירות והאריך בתוכחות מוסר על ביטול תורה ועל זלזול בתפילה ועוד.

הזדמן לשם ה'בעל שם טוב' הקדוש, בשמעו את דברי הדרשן, קם על רגליו ואמר לו הכיצד זה יעז מר לדבר סרה באדם מישראל, הלה ידע להעריך את מעלתו של האיש הישראלי בהתרוצצו במשך כל היום כולו בשווקים וברחובות להשיג טרף ומחיה עבור נפשות ביתו להאכילם, להלבישם ולהנעילם ולשלם עבורם שכר לימוד וכו', ובעודו עייף ויגע, נזכר הוא לפתע לעת ערב, שעדיין לא התפלל תפילת מנחה, והוא רץ לעבר בית הכנסת אגב אנוחת כאב על אשר כמעט שכח להתפלל, הכלום תדע איזה רעש עושה תפילה, אמנם חטופה, זו במרומים!... [תלמידי הבעש"ט]

”וַיֹּאֲרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִיא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה” (ג, ח)

סיפר המשגיח דפוניבז' (הקדמה ל"יד יחזקאל"): בשנת תרצ"ה, כאשר החלטתי להעתיק מושבי לארצנו הק' ולהיות מנהלה הרוחני של ישיבת פתח תקוה, שאלני המשגיח דמיר רבי ירוחם זצ"ל, מה חסר לי במיר, ומדוע החלטתי לנסוע לארץ הקודש. א"ל: כל ימי עמלתי להשיג מעלת האמונה שתתישב על לבי. אך חש אני כי עדיין האמונה אינה מתקבלת על הלב כראוי, לכן סבור אני כי בארץ ישראל, ארץ האבות, מקור התגלות השכינה, שם תתישב האמונה בלב כהוגן וכראוי.

[שנים מקרא]

"הציות לעשות את רצון ה' והתוצאה..."

בקהילה קטנה באירופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, חיה אישה צדקנית, שעשרה ילדים נולדו לה. בשעה שהיתה מעוברת עם אחד מהם, חל סיבוך כלשהו והרופאים יעצו לה לבצע הפלה!

הצדקנית הזו לא שמעה בקולם, הלכה בתמימות עם בוראה ולבסוף נולד לה בן נוסף, בסיעתא דשמיא, בריא ושלם.

לא עברו שנים רבות והגיעו ימי הזעם, ימי שואת אירופה, ושמונה מתוך ילדיה עלו על המוקד על קידוש שמו יתברך.

רק שניים מילדיה נותרו לפליטה: בן ובת.

הבן שנותר היה הבן ההוא שהאשה התעקשה שיוולד בריא ושלם. והנה מכל בניה דווקא הוא ניצל! דווקא הוא היה שהשאר שם ושארית למשפחתה! גם קטע זה של הסיפור מרגש דיו, עוד מבלי שנספר שאותו בן שנותר לפליטה היה לא אחר מאשר מאור דורנו, ראש הישיבה, מרן הגאון ר' אלעזר מנחם מן שך זצ"ל!!!

בשעת מעשה לא ידעה אימו הצדקנית שהיא נושאת בקרבה את גדול הדור הבא. אבל, מה שנדרש ממנה היה לשמוע לציווי הבורא ולא לשמוע לעצות הרופאים וכך היא עשתה, ומשעשתה כך זיכה אותה הקב"ה להעניק לעם ישראל - ולעולם כולו - את מרן ראש הישיבה! סיפור זה סיפר מרן זצ"ל בעצמו! (ברכת דוד עמ' סה)

נסיים בתפילה שחיבר רבי מאיר הלוי מאפטא בעל 'אור לשמים' זיע"א: ריבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה!... וישמע החכם ויוסיף לקח.

"ויאמר פי אהיה עִמָךְ... (ג, יב)

מי שעושה את רצון ה' לא מפסיד

וברש"י: לא שלך היא, כי אם משלי, כי אהיה עמך, וזה המראה אשר ראית בסנה, לך האות כי אנכי שלחתיך, ותצליח בשליחותי, ע"כ.

בספר אדרבה (עמ' 75) מובא סיפור על השליחות של הרב מפוניבז'. באחת הפעמים, לאחר שחזר הרב מפוניבז' מחו"ל, הוא נעמד על יד הבימה בישיבה, הוציא מכיסו צ'ק גדול, הראה אותו לבחורים ואמר, בואו ואספר לכם את סיפורו של הצ'ק הזה: הסתובבתי בפרנקפורט לצורך גיוס כספים.

הלכתי לשטיבלאך (מקום שנערכים בו תפילות בזה אחר זה) ועברתי מאיש לאיש לבקש את נדבתו. והנה ניגש אלי יהודי, רבי יעקב רוזנהיים, ואומר לי שאין זה 'כבוד התורה' לאסוף כספים בצורה שכזאת. הוא הזמין אותי לחדרו, ובנוכחותי הזמין לי תור אצל גבירים, עשירים, כמנהגם של רבנים חשובים ולא כמו איזה שנוור.

הוא טילפן לאחד העשירים ואמר לו כי הפוניבז'ער רב נמצא כאן, וכי הוא מעוניין להיפגש עימו. העשיר אמר כי הוא יוצא מהעיר למחרת בבוקר ברכבת שיוצאת בשעה שמונה, והוא מסכים שהרב יחכה לו ברציף בשעה רבע לשמונה...

למחרת, מספר הרב מפוניבז', התעוררתי קצת מאוחר, ונוכחתי לדעת כי אם אלך להתפלל בציבור לא אספיק להגיע לרציף הרכבת בזמן. אמרתי לעצמי: 'הן הגעתי לכאן לאסוף כספים לא למען עצמי. אני אוסף לצרכי תורה, תורה דרבים, אתפלל פעם אחת ביחידות'. אך מיד אמרתי לעצמי: 'לא יתכן שאפסיד בגלל תפילה בציבור! עוד לא נולד אדם שנגרם לו נזק מכיוון ששמע בקולו של הקב"ה!' והלכתי להתפלל בציבור. סיימתי להתפלל בשעה שמונה וחצי! לא היה כל טעם ללכת לרציף... החלטתי, בכל זאת, לעשות השתדלות, הלכתי לרציף והגעתי בשעה שמונה וארבעים... לא עברו יותר משלוש דקות, והנה העשיר מגיע במרוצה, ובעודו מתנשף, החל להתנצל בפני על האיחור, והסביר כי אחר את הרכבת של השעה שמונה והוא נוסע אפוא, ברכבת של השעה תשע. הוא הוציא מכיסו צ'ק, ורשם עליו סכום שמספיק לישיבת פוניבז' לחצי שנה... "זהו הצ'ק שאתם רואים כאן לפניכם" אמר הרב.

והרב הוסיף ואמר: "לא באתי להראות לכם את הצ'ק כדי להראות שלא הפסדתי מתפילה בציבור! זה דבר פשוט, אין צורך להראות! באתי רק לספר כי אם הייתי 'אויבער חכם', מתפלל ביחידות כדי להגיע לרציף ברבע לשמונה, הייתי ממתין שם מקסימום עד שמונה, עד יציאת הרכבת, ולאחר מכן עוזב את המקום! פשיטא שלא הייתי מחכה שם עד רבע לתשע! הייתי אומר לעצמי שבודאי חלו שינויים בתכניותיו של העשיר, והייתי חוזר לכאן בלי הצ'ק הזה..." "בטח בה' ועשה טוב" - אדם שחי באמונה ובביטחון בה', ויודע כי רק ה' מנהל את העולם, יכול לחיות חיים מאושרים, חיים של עשיית טוב, מתוך ידיעה ברורה כי הוא לא ירוויח כלום אם הוא יהיה "אויבער חכם" וירוק, ויריב, ויתקוטט, ויתמרן, וישתגע, ויעשה ככה, ולא יעשה ככה..." "בטח בה' ועשה טוב!"

הרשב"א מבאר על את דברי הגמרא (במסכת ברכות י:), שבתפילת שמונה עשרה צריך המתפלל לכוון את רגליו, ולהעמידן צמודות זו לזו, שבזה בא האדם לרמוז כי הוא מבחינתו לא מסוגל לעשות כלום! רגליו כבולות, קשורות! אין בידי לקרב המועיל ולא להרחיק המזיק, אלא הכל מידיו של הקב"ה!

**בברכת התורה
ריזן ברינה**

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רעה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאוה

ציונו הגון - זרהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther) רחלי בת זרהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאוה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן מליה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת מליה: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאוה בת דינה: זרהבה בת הודיה: גלית בת חת
מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה
פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה
רחל בת נטריה: חת בת לינה: נטריה בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: לילית בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מרצה לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון